

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 11ης Μαΐου 1999^{*}**

Στην υπόθεση C-350/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Wilfried Monsees

και

Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten,

παρισταμένου του

^{*} Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Bundesminister für Wissenschaft und Verkehr,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 34 και 36 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρων 28 ΕΚ έως 30 ΕΚ), καθώς και των λοιπών διατάξεων του κοινοτικού δικαίου που αφορούν τις μεταφορές ζώντων ζώων που προορίζονται για σφαγή,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-P. Puissechet, πρόεδρο τμήματος, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, D. A. O. Edward και P. Jann (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- ο W. Monsees, εκπροσωπούμενος από τον Arnold Köchl, δικηγόρο Villach,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Wolf Okresek, Sektionschef στην Καγκελαρία,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την Claudia Schmidt, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του W. Monsees, εκπροσωπούμενου από τον Arnold Köchl, της Αυστριακής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από την Christine Pesendorfer, Oberrätin στην Καγκελαρία, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Klaus-Dieter Borchardt, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, κατά τη συνεδρίαση της 26ης Νοεμβρίου 1998,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 24ης Σεπτεμβρίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Οκτωβρίου 1997, το Verwaltungsgerichtshof υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 34 και 36 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρων 28 ΕΚ έως 30 ΕΚ), καθώς και των λοιπών διατάξεων του κοινοτικού δικαίου που αφορούν τις μεταφορές ζώντων ζώων που προορίζονται για σφαγή.
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκλυψε στο πλαίσιο διαφοράς του W. Monsees και του Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten (ανεξάρτητου διοικητικού οργάνου του ομοσπόνδου κράτους της Καρινθίας) σχετικά με την εφαρμογή ρυθμίσεως αφορώσας τη μέγιστη διάρκεια και απόσταση της διαδρομής για τις μεταφορές ζώντων ζώων που προορίζονται για σφαγή.

- 3 Δυνάμει του άρθρου της 1, παράγραφος 1, στοιχείο α', και παράγραφος 2, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, η οδηγία 91/628/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1991, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και για την τροποποίηση των οδηγιών 90/425/ΕΟΚ και 91/496/ΕΟΚ (ΕΕ L 340, σ.17), εφαρμόζεται στις μεταφορές των κατοικίδιων βοοειδών που πραγματοποιούνται σε απόσταση το πολύ 50 χιλιομέτρων από την αρχή της μεταφοράς των ζώων έως τον τόπο προορισμού.
- 4 Όσον αφορά τον τρόπο μεταφοράς των βοοειδών, ιδίως δε τη διάρκειά της, το κεφάλαιο I, σημείο 2, στοιχείο δ', του παραρτήματος της οδηγίας 91/628 προβλέπει ότι, κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, τα ζώα πρέπει να ποτίζονται και να τρέφονται καταλλήλως σε κανονικά διαστήματα. Τα διαστήματα αυτά δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις εικοσιτέσσερις ώρες εκτός αν ειδικές συνθήκες επιβάλλουν την παράταση του διαστήματος αυτού κατά δύο το πολύ ώρες προς το συμφέρον των ζώων.
- 5 Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της ίδιας οδηγίας, η Επιτροπή όφειλε να υποβάλει, πριν από την 1η Ιουλίου 1992, τις ενδεχόμενες προτάσεις της σχετικά με τον καθορισμό της μέγιστης διάρκειας μεταφοράς για ορισμένα είδη ζώων. Η παράγραφος 4 του άρθρου αυτού προέβλεπε ότι, μέχρι να τεθεί σε εφαρμογή η διάταξη αυτή, οι σχετικοί εθνικοί κανόνες εξακολουθούσαν να ισχύουν, τηρουμένων των γενικών διατάξεων της Συνθήκης.
- 6 Από την τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 95/29/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1995, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/628 (ΕΕ L 148, σ. 52), προκύπτει ότι «ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει κανόνες για τη διάρκεια μεταφοράς, τη συχνότητα παροχής τροφής και νερού, τις περιόδους ανάπαυσης και την πυκνότητα φόρτωσης· ότι, ενίοτε, οι κανόνες αυτοί είναι πολύ λεπτομερείς και χρησιμοποιούνται από ορισμένα κράτη μέλη προκειμένου να περιορίζεται το ενδοκοινοτικό εμπόριο ζώντων ζώων (...)».
- 7 Στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής αναφέρεται ότι, «προς εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο ζώντων ζώων και για την ομαλή λειτουργία των οργανώσεων αγορών με ταυτόχρονη διασφάλιση ικανού βαθμού προστασίας των ζώων, απαιτείται, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, να τρο-

ποποιοθούν οι κανόνες της οδηγίας 91/628/ΕΟΚ, με σκοπό την εναρμόνιση της διάρκειας των περιόδων μεταφοράς και των περιόδων ανάπαυσης, της συχνότητας παροχής τροφής και νερού, και της πυκνότητας φόρτωσης, όσον αφορά ορισμένα είδη ζώων».

- 8 Με την οδηγία 95/29 προστέθηκε στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/628 ένα νέο σημείο α'. Κατά τη δεύτερη περίπτωση του σημείου αυτού, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε «η διάρκεια μεταφοράς και ανάπαυσης καθώς και τα διαστήματα ταΐσματος και ποτίσματος ορισμένων κατηγοριών ζώων να ανταποκρίνονται (...) στα δεδομένα του κεφαλαίου VII του παραρτήματος (...)» της τελευταίας αυτής οδηγίας.
- 9 Το εν λόγω παράρτημα, όπως συμπληρώθηκε με την οδηγία 95/29, καθορίζει, μεταξύ άλλων, στο κεφάλαιο VII, σημεία 1 και 2, τη μέγιστη διάρκεια της οδικής μεταφοράς για τα βοοειδή, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις οκτώ ώρες.
- 10 Ωστόσο, το σημείο 3 επιτρέπει την παράταση της διάρκειας αυτής, εάν το όχημα που χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πληροί ορισμένες πρόσθετες προϋποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, στοιχείο δ', του ιδίου αυτού κεφαλαίου, πρέπει να παρέχεται στα βοοειδή, «μετά από 14 ώρες μεταφοράς, επαρκής χρόνος ανάπαυσης, τουλάχιστον 1 ώρα, ιδίως για να ποτίζονται και, αν χρειάζεται, να ταΐζονται. Μετά από αυτόν τον χρόνο ανάπαυσης, το ταξίδι μπορεί να συνεχίζεται για άλλες 14 ώρες.»
- 11 Σύμφωνα με το σημείο 8, οι εν λόγω διάρκειες ταξιδιού μπορούν να «παρατείνονται κατά δύο ώρες προς το συμφέρον των ζώων, ανάλογα ιδίως με την εγγύτητα του τόπου προορισμού».

- 12 Τέλος, το σημείο 9 επιτρέπει στα κράτη μέλη να «προβλέπουν μέγιστη διάρκεια μεταφοράς 8 ωρών, μη δυνάμενη να παραταθεί, για τις μεταφορές ζώων που προορίζονται προς σφαγή οι οποίες πραγματοποιούνται εξ ολοκλήρου από ένα σημείο αναχώρησης έως ένα σημείο άφιξης στο έδαφός τους».
- 13 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 95/29, τα κράτη μέλη όφειλαν να θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την οδηγία πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1996. Ωστόσο, για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο ορισμένων διατάξεων, διέθεταν πρόσθετη προθεσμία μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1997.
- 14 Όσον αφορά την αυστριακή ρύθμιση, το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, του Tiertransportgesetz-Straße (νόμου περί της οδικής μεταφοράς ζώων, *BGBI.* 411/1994, στο εξής: TGS_t) προβλέπει, όσον αφορά τη διεξαγωγή της μεταφοράς, τα εξής:

«Για την οδική μεταφορά ζώων πρέπει να επιλέγεται η συντομότερη συνήθης διαδρομή, η οποία πληροί τις προϋποθέσεις που τίθενται από κτηνιατρικής απόψεως και επιτρέπεται δυνάμει των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων περί οδικής κυκλοφορίας (...).

Τόπος προορισμού της μεταφοράς ζώων που προορίζονται για σφαγή πρέπει να είναι το πλησιέστερο κατάλληλο σφαγείο εντός του εθνικού εδάφους· εν πάση περιπτώσει, η μεταφορά ζώων που προορίζονται για σφαγή επιτρέπεται μόνον εφόσον, τηρουμένων των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων περί οδικής κυκλοφορίας, η συνολική διάρκεια της μεταφοράς δεν υπερβαίνει τις 6 ώρες, η δε διαδρομή δεν υπερβαίνει τα 130 χιλιόμετρα. Για τον υπολογισμό της αποστάσεως, λαμβάνεται υπόψη μόνον το ήμισυ του αριθμού των χιλιομέτρων που έχουν πράγματι διανυθεί στον αυτοκινητόδρομο.»

- 15 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 3, σημείο 4, του ΤΓSt, κάθε πρόσωπο που διενεργεί ή αναθέτει τη μεταφορά ζώων κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 5, παράγραφος 1 ή 2, του ιδίου αυτού νόμου, διαπράττει παράβαση επισύρουσα την επιβολή διοικητικού προστίμου κυμαινομένου μεταξύ 10 000 και 50 000 αυστριακών σελινίων.
- 16 Ο μεταφορέας W. Monsees διώκεται για παράβαση της νομοθεσίας αυτής. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, αφού φόρτωσε 31 βοοειδή με προορισμό την Κωνσταντινούπολη, στην Τουρκία, αναχώρησε στις 23 Αυγούστου 1995, στις 11:00, από το Breitenwisch της Γερμανίας και συνέχισε την οδική μεταφορά τους μέχρι τη στιγμή που, την επομένη, στις 10:15, αποτέλεσε το αντικείμενο ελέγχου που διενήργησαν οι τελωνειακές αρχές του συνοριακού σταθμού του Arnoldstein, στα σύνορα Αυστρίας-Ιταλίας. Κατά τη στιγμή εκείνη, η συνολική διάρκεια της μεταφοράς ανερχόταν σε 23 ώρες και 15 λεπτά, ενώ η απόσταση που είχε διανυθεί συνολικά υπερέβαινε τα 300 χιλιόμετρα.
- 17 Δεδομένου ότι δεν είχε μεταφέρει τα ζώα στο πλησιέστερο κατάλληλο σφαγείο εντός της Αυστρίας, αλλά, αντιθέτως, είχε προβεί σε μεταφορά της οποίας η διάρκεια και η απόσταση υπερέβαιναν τα μέγιστα όρια που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 2, του ΤΓSt, χωρίς να έχει λάβει άδεια προς τούτο, επιβλήθηκε στον W. Monsees, με διοικητική απόφαση ποινικού χαρακτήρα (Straferkenntnis) της 9ης Ιανουαρίου 1996, πρόστιμο συνοδευόμενο από ποινή στέρησης της ελευθερίας. Η διοικητική ένσταση που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten απορρίφθηκε στις 26 Ιουνίου 1996.
- 18 Ο W. Monsees άσκησε ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof προσφυγή, με την οποία υποστήριξε ότι ο διεθνής χαρακτήρας της μεταφοράς εμπόδιζε την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας, η οποία είχε ως συνέπεια να καθιστά αδύνατη οποιαδήποτε μεταφορά βοοειδών από τη Γερμανία προς ανατολάς, εκτός αν γινόταν δεκτό ότι τόπος προορισμού θα έπρεπε να είναι οπωσδήποτε το πλησιέστερο κατάλληλο σφαγείο εντός του αυστριακού εδάφους.

- 19 Κρίνοντας ότι η επίλυση της διαφοράς που του είχε υποβληθεί εξαρτώνταν από την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Verwaltungsgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο ερώτημα:

«Έχουν τα άρθρα 30 έως 36 της Συνθήκης ΕΚ (διατάξεις περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων) και οι λοιπές διατάξεις του εν ισχύι κοινοτικού δικαίου την έννοια ότι απαγορεύουν σ' ένα κράτος μέλος να επιβάλλει περιορισμούς στη μεταφορά των ζώων που προορίζονται για σφαγή και, συγκεκριμένα, να επιτρέπει τις μεταφορές αυτές μόνον εφόσον τόπος προορισμού είναι το πλησιέστερο κατάλληλο σφαγείο εντός του εθνικού εδάφους και, εν πάση περιπτώσει, μόνον εφόσον, τηρουμένων των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων περί οδικής κυκλοφορίας, η συνολική διάρκεια της μεταφοράς δεν υπερβαίνει τις 6 ώρες και η διαδρομή δεν υπερβαίνει τα 130 χιλιόμετρα, ενώ, για τον υπολογισμό της αποστάσεως, λαμβάνεται υπόψη μόνον το ήμισυ του αριθμού των χιλιομέτρων που έχουν πράγματι διανυθεί στον αυτοκινητόδρομο;»

- 20 Ο W. Monsees υποστηρίζει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, του TGSt συνιστά μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό υπό την έννοια του άρθρου 30 της Συνθήκης. Διατείνεται ότι, συνεπεία της εκδόσεως των οδηγιών 91/628 και 95/29, η αυστριακή νομοθεσία δεν μπορεί να δικαιολογηθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 36 της Συνθήκης. Ακόμη κι αν γίνει δεκτό ότι δικαιολογείται από λόγους προστασίας της υγείας των ζώων, δεν πληροί την προϋπόθεση της αναλογικότητας που προβλέπεται στο πλαίσιο του εν λόγω άρθρου 36, εφόσον υπάρχουν λιγότερο επαχθή εναλλακτικά μέτρα. Τονίζει επίσης ότι, όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του TGSt, μεταξύ των σκοπών του νόμου αυτού συγκαταλέγονταν η μείωση της οδικής κυκλοφορίας και, συνακόλουθα, η ασφάλεια των χρηστών των οδών. Τέλος, ισχυρίζεται ότι η ρύθμιση αυτή αποτελεί μέσο αυθαίρετης διακρίσεως, δεδομένου ότι ευνοεί την εξαγωγή προοριζομένων για σφαγή ζώων προελεύσεως Αυστρίας, τα οποία μπορούν να μεταφερθούν εκτός του αυστριακού εδάφους εντός των ορίων που καθορίζει ο TGSt, ενώ εμποδίζει τη διαμετακόμιση με προορισμό άλλα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες ζώων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες.

- 21 Κατά την Αυστριακή Κυβέρνηση, ακόμη κι αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, του TGSt συνιστά μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό υπό την έννοια του άρθρου 30 της Συνθήκης, δικαιολογείται, υπό το φως του άρθρου

36 της Συνθήκης αυτής, από τον σκοπό προστασίας της υγείας των ζώων. Δεδομένου ότι η οδηγία 95/29 δεν ήταν ακόμη εφαρμοστέα κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, η αυστριακή νομοθεσία πρέπει να εξεταστεί αποκλειστικά σε σχέση με το εν λόγω άρθρο 36. Η κυβέρνηση αυτή υποστηρίζει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, του TGSτ είναι αναγκαίο προκειμένου να αποφευχθεί η κακομεταχείριση των ζώων κατά τη διάρκεια της οδικής μεταφοράς τους. Διατείνεται ότι το μέτρο πληροί την προϋπόθεση της αναλογικότητας, δεδομένου ότι οι επιβαλλόμενες αποστάσεις αντιστοιχούν σε κατά μέσον όρο εκτιμήσεις και ότι οι κυρώσεις τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, αφού τα ζώα ουδέποτε κατάσχονται σε βάρος του μεταφορέα. Τέλος, αναφέρει ότι η αμφισβητούμενη στην κύρια δίκη διάταξη δεν επάγεται δυσμενή διάκριση, στο μέτρο που δεν γίνεται καμία διάκριση μεταξύ των ζώων που προορίζονται για σφαγή ανάλογα με το αν προέρχονται από την Αυστρία ή από τα άλλα κράτη μέλη.

- 22 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, του TGSτ αποτελεί μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό υπό την έννοια του άρθρου 30 της Συνθήκης, το οποίο δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από τον σκοπό που ανάγεται στην υγεία των ζώων, σύμφωνα με το άρθρο 36 της Συνθήκης αυτής. Πράγματι, η επίμαχη στην κύρια δίκη διάταξη δεν είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, αφού καταλήγει να καθιστά αδύνατες τις διεθνείς μεταφορές ζώων που προορίζονται για σφαγή, μερμινώντας συγχρόνως για την υγεία τους. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί τι μπορεί να θεωρηθεί ως ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, πρέπει να ληφθεί υπόψη η οδηγία 95/29.
- 23 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, καθόσον επιβάλλει σύντομες μέγιστες διάρκειες και αποστάσεις για τη μεταφορά ζώων που προορίζονται για σφαγή και προβλέπει, επιπλέον, την περάτωση κάθε μεταφοράς αυτού του είδους εντός του εθνικού εδάφους, στο πλησιέστερο κατάλληλο σφαγείο προς θανάτωση των ζώων, το άρθρο 5, παράγραφος 2, του TGSτ συνιστά εμπόδιο για τις διεθνείς μεταφορές, τόσο για εκείνες των οποίων ο τόπος προορισμού ή προελεύσεως είναι το αυστριακό έδαφος όσο και για εκείνες που διέρχονται από το έδαφος αυτό. Επομένως, η εν λόγω διάταξη αποτελεί μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό, τόσο κατά την εισαγωγή όσο και κατά την εξαγωγή, το οποίο απαγορεύεται από τα άρθρα 30 και 34 της Συνθήκης.
- 24 Προτού εξεταστεί το αν υφίσταται δικαιολόγηση στηριζόμενη στον σκοπό της προστασίας των ζώων, υπό την έννοια του άρθρου 36 της Συνθήκης, πρέπει,

- κατ' αρχάς, να διαπιστωθεί αν υπήρχαν οδηγίες περί εναρμονίσεως στον τομέα αυτό. Πράγματι, μολοντί η επίκληση του άρθρου 36 επιτρέπει τη διατήρηση περιορισμών επί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων δικαιολογούμενων από λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ζώων, η οποία συνιστά θεμελιώδη απαίτηση αναγνωριζομένη από το κοινοτικό δίκαιο, η επίκληση αυτή δεν είναι πλέον δυνατή οσάκις υπάρχουν κοινοτικές οδηγίες που προβλέπουν την εναρμόνιση των αναγκαίων μέτρων για την πραγματοποίηση του ειδικού σκοπού που θα επιδίωκε η επίκληση του άρθρου 36 (απόφαση της 23ης Μαΐου 1996, C-5/94, Hedley Lomas, Συλλογή 1996, σ. I-2553, σκέψη 18).
- 25 Όσον αφορά την οδηγία 91/628, πρέπει να τονιστεί ότι το κείμενό της δεν επιβάλλει κανέναν περιορισμό της διάρκειας ή της αποστάσεως των οδικών μεταφορών των ζώντων ζώων. Το άρθρο της 13, παράγραφος 1, προέβλεπε αποκλειστικά την κατάρτιση από την Επιτροπή, πριν από την 1η Ιουλίου 1992, εκθέσεως αφορώσας, μεταξύ άλλων, το ζήτημα αυτό, καθώς και τη δυνατότητα του οργάνου αυτού να υποβάλλει προτάσεις.
- 26 Αντιθέτως, η οδηγία 95/29 περιέχει ορισμένες συγκεκριμένες διατάξεις σχετικά με τη μέγιστη διάρκεια και τους όρους μεταφοράς, τη συχνότητα ταΐσματος και ποτίσματος των ζώων, τα ελάχιστα διαστήματα αναπαύσεως, καθώς και την πυκνότητα φορτώσεως.
- 27 Ωστόσο, μολοντί η οδηγία αυτή είχε εκδοθεί πριν από τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, η προθεσμία για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο δεν είχε ακόμη λήξει, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη διέθεταν, κατ' αρχήν, προθεσμία μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1996 για να συμμορφωθούν προς την εν λόγω οδηγία. Επομένως, πρέπει να τονιστεί ότι, μέχρι την ημερομηνία αυτή, ένα κράτος μέλος μπορούσε βασιμώς να επικαλεστεί το άρθρο 36 της Συνθήκης για να διατηρήσει σε ισχύ περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων δικαιολογούμενους από λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ζώων.
- 28 Υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να εξεταστεί αν η εθνική ρύθμιση ήταν κατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και αν έβαινε πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρου (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1996, C-84/94, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1996, σ. I-5755, σκέψη 57).

- 29 Πράγματι, το άρθρο 5, παράγραφος 2, του TGSτ έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά σχεδόν αδύνατη τη διέλευση από το αυστριακό έδαφος οποιασδήποτε διεθνούς μεταφοράς ζώων προοριζομένων για σφαγή.
- 30 Επίσης, πρέπει να τονιστεί ότι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις της οδηγίας 95/29, μπορούσαν να ληφθούν μέτρα κατάλληλα για την επίτευξη του σκοπού της προστασίας της υγείας των ζώων και λιγότερο περιοριστικά για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.
- 31 Ενόψει των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 30, 34 και 36 της Συνθήκης έχουν την έννοια ότι απαγορεύουν σ' ένα κράτος μέλος να επιβάλλει περιορισμούς στην οδική μεταφορά ζώων που προορίζονται για σφαγή, απαιτώντας να πραγματοποιείται αυτό το είδος μεταφοράς, αφενός, αποκλειστικά μέχρι το πλησιέστερο κατάλληλο εγχώριο σφαγείο και, αφετέρου, κατά τρόπον ώστε, τηρουμένων των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων περί οδικής κυκλοφορίας, η συνολική διάρκεια της μεταφοράς να μην υπερβαίνει τις 6 ώρες και η διαδρομή να μην υπερβαίνει τα 130 χιλιόμετρα, ενώ, για τον υπολογισμό της αποστάσεως, λαμβάνεται υπόψη μόνον το ήμισυ του αριθμού των χιλιομέτρων που έχουν πράγματι διανυθεί στον αυτοκινητόδρομο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 32 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό αναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 24ης Σεπτεμβρίου 1997 το Verwaltungsgerichtshof, αποφαίνεται:

Τα άρθρα 30, 34 και 36 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησεως, άρθρα 28 ΕΚ έως 30 ΕΚ) έχουν την έννοια ότι απαγορεύουν σ' ένα κράτος μέλος να επιβάλλει περιορισμούς στην οδική μεταφορά ζώων που προορίζονται για σφαγή, απαιτώντας να πραγματοποιείται αυτό το είδος μεταφοράς, αφενός, αποκλειστικά μέχρι το πλησιέστερο κατάλληλο εγχώριο σφαγείο και, αφετέρου, κατά τρόπον ώστε, τηρουμένων των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων περί οδικής κυκλοφορίας, η συνολική διάρκεια της μεταφοράς να μην υπερβαίνει τις 6 ώρες και η διαδρομή να μην υπερβαίνει τα 130 χιλιόμετρα, ενώ, για τον υπολογισμό της αποστάσεως, λαμβάνεται υπόψη μόνον το ήμισυ του αριθμού των χιλιομέτρων που έχουν πράγματι διανυθεί στον αυτοκινητόδρομο.

Puissochet

Moitinho de Almeida

Gulmann

Edward

Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Μαΐου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

J.-P. Puissochet